Kőszeg, 1916. március hó 12-én. 11. szám. XXXVI. évfolyam.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 korona, fél évre 3 korona, negyed évre 1·50 korona, egyes szám ára 10 fillér.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RÓNAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. szám.

Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban számitatnak meg.

Pénzünk belértékéről.

Irta: **Gratzl Gyula** hitelszövetkezeti cégj. könyvelő.

Napjainkban gyakran észlelhetünk pénzünk elértéktelenedéséről hallatszó véleményeket. Még a művelt osztályhoz tartozók közül is akad sok tájékozatlan. Pedig pénzünk belértéke jó, oly jó, minő a háboru előtt volt s hogy a tájékozatlanok körében más véleményen vannak, ennek oka a külföldi viszonylatban előállott árfolyam különbözetből ered. Erről akarok néhány felvilágositó sort közreadni.

Közönségünk nagy része előtt talán ismeretlen, hogy külföldi fizetéseinket csupán aranyban teljesithetjük. Se papir, se ezüst, hanem arany forintokra, arany koronákra szólnak fizetési kötelezettségeink, minél fogva csakis aranyban fizethetünk.

Tudjuk, hogy minden állam pénzügyi gazdálkodásának egyik legfőbb kelléke, hogy minél nagyobb aranykészlete s igy valutájának minél szilárdabb és reálisabb belértéke legyen. Aranyat tehát csak akkor engedünk ki országunk határán kivül, ha azt más nyomós gazdasági érdek mulhatatlanul megkivánja s annak visszatartása más téren való károsodásunkat jelentené. Hogy tehát a külfölddel szemben teljesitendő fizetéseink alkalmával ne kelljen aranykészletünket igénybe venni, gondoskodnunk kell az aranyat helyettesitő, azzal azonos értékü másfele fizetési eszközökről. Ilyen fizetési eszköz a külföldi váltó, a deviza, amely aranyra szól, arannyal váltandó be, tehát ezt teljesen potolja. Ha tehát ilyenekkel rendelkezünk, fizetéseink teljesitése alkalmával aranyunk kiözönlését megovhatjuk. Sajnos, a háboru e téren is nagyon érezteti velünk hatását. Fizetési mérlegünk passziv, azaz többet hozunk be a külföldről, mint oda kiviszünk. Sőt a háboru alatt annyira passziv, hogy kivitelünk értéke a bevitele mögött szinte elenyészik.

Nem nehéz ebből kitalálni, hogy mi külföldi aranyváltókban nem duskálkodhatunk; mig szükségletünk külföldi fizetési eszközökben igen nagy, mert cégeinknek az ottani fizetésekhez állandóan szükségük van ezekre. Már pedig egy oly vásáron, ahol sok a vevő és kevés az eladható anyag, az áru értéke felmegy. Igy ment fel fokról-fokra a semleges országok valutájának árfolyama s az állandó kereslet hozta magával, hogy például a svájci franc 91 fillérről 1 K 56 f.-re szökött fel, a mi koronánk pedig a külföldi viszonylatban ennyivel olcsóbb lett. Valutánk ezen sülyedésének oka tehát nem belső értéktelenedésében, hanem csak a fizetési eszközökben beállott hiányban keresendő.

A valuta bonitására kiható fontos tényezőként fel kell itt emlitenem, hogy mig nálunk a háboru kezdetekor csupán szorosan vett pénztechnikai okokból emelkedett bankjegyforgalmunk, addig elleneinknél, pl. Oroszországban a háborus szükséglet igen nagy kontingense állandóan a bankóprés utján fedeztetett. S mig a tőkegazdag Franciaországban az állam kibocsátmányait soha nem tapasztalt alacsony árfolyamon a bankokra ugyszólván ugy kell ráerőszakolni, addig e téren örvendetes haladásként konstatálhatjuk hogy nálunk minden háborus kölcsönamisszionk simán és szép eredménnyel folyt le. Pedig Franciaország a járadékok s különböző egyéb kibocsátmányok tulajdonképeni hazája. Mert mig a mi közönségünk tulnyomó többsége a háboru előtt a különböző kibocsátmányokat alig ismerte s egyedüli elhelyezése a takarékbetét volt, addig Franciaországban a nép régóta vásárolja a legkülönbözőbb papirokat.

Fizetési mérlegünkön javitandó a pénzügyi-kormány különböző segitőeszközökhöz nyult. Ilyen például, hogy fényüzési cikkek, lukszustárgyak, például selyemgyártmányok, drágakövek stb, nem importálhatók s csakis kimondottan mindennapi közszükségleti és katonai cikkek hozhatók be külföldről. Legujabban ezek is csak állandó ellenőrzés alatt. Ugyanis Budapesten és Bécsben ugynevezett devizaközpontok létesittettek, amelyek hivatvák a külföldi fizetési eszközöket felvenni, illetőleg továbbitani. S ha például oly megbizást kap a központ, melynek keresztülvitele valuta-politikánkra nézve hátrányos és a kiszolgáltatandó valuta ellenértéke nem kimondottan közszükségleti tárgy, a megbizást nem fogadják el. Ezzel takarékosságra leszünk szoktatva s méltán. Még soha nem tapasztalt luxus és fényüzés kapott lábra társadalmi osztályaink némelyikében. Ennek gátat kell vetni.

Az 1913. évi vámstatisztikából látjuk például, hogy ezen évben selyemgyártmányok, disztollak, drágakövek, illat- és játékszerek, déligyü nöles, sajt, pezsgő stb.-ért a monarchia az akkori még olcsó árak mellett 691 millió koronát fizetett a külföldnek. S ez igy volt más években is. Erre tehát volt pénzünk. Ha azonban az állam egy bonitásában elsőrendü, rentabilitásában szintén fényes államkölcsönemissziót akart körösztül vinni, a magunk élhetetlensége révén nálunk azt nem birván elhelyezni, külföldre volt vele kénytelen menni, amiért kamatkülönbözetben megszámlálhatatlan milliókat kell hosszu évek során át a külföldnek fizetnünk. Mert bizonyos, hogy az idegenben kölcsön vett pénz olcsóbb nem, csak drágább lehet.

Bizonyos foku nemtörődöm-életet éltünk, gondolva, ha jó volt igy apáinknak, miért kelljen azon éppen nekünk változtatni. Mig aztán eljött a világháboru.

Mit tettünk ekkor? Közönségünkön lázas idegesség vett erőt. Megrohanta pénzintézeteink pénztárait, azon hiszemben, hogy pénze odahaza a ládafiában biztosabb helyen lesz. Fölöspénzét pedig hosszu ideig ki nem eresztette, aranyat, ezüstöt, éppen nem. A laikus nem hiszi, hogy ezzel a bizalmatlanságával éppen az ellenkezőjét éri el annak, amit akar. Elsősorban is elesik a pénz hozadékától, megbénitja a közgazdasági folyamatot, a pénz természetes körforgását megakadályozza s ezzel elüti a Közt, az államot s végeredményében önmagát attól az előnytől, amelyet azáltal ér el, ha pénzét rendelkezésre bocsátja.

Tárca.

A kőszegi régi jó időkből.

XV.

Az 1873-iki nagy „Krachról“ és Krach Jánosról.

Egyik ifjukori barátomnak kedvenc szavajárása volt: jó alapra épit az, ki az embereknek ostobaságára épit. Nem tudom határozottan, tőle származik-e ezen bölcs mondás? nekem ugy rémlik, mintha nála bölcsebb embertől eredt volna. Oneki azonban annyira megtetszett, hogy gyakran citálta. Gyakran citált aforizmáját azzal egészithetem ki, hogy az is jó alapra épit, ki az embereknek kapzsiságára számit. Szinte nem vagyok biztos benne, eredeti gondolatom-e? Annyit olvasni, annyit hallani, hogy sokszor nem tudja az ember, van-e eredetiség abban, amit mond vagy ir.

A régi jó időkben, melyekre e lap hasábjain most oly sürüen hivatkoznak, sem volt minden arany ami fénylett. Éppen az arany, amiben a legtöbb ember boldogságát keresi, volt a legkevesebb. Ezüst még volt, de nagyon keresett fém. Mindkét fémnek szerfelett drágasága és részbeni hiánya igazolja, hogy a régi jó időkben valami nem volt rendjében. Már nagy deák voltam, midőn életemben először láttam aranypénzt, mert aranypénz akkori időben egyáltalán nem volt forgalomban; ezüstpénz is csak nagyon kevés. Ami volt, azt a polgárok ládájukban feltve őrizték.

Az államnak pénzügye volt az, ami nem volt rendjében, melynek megromlása azonban régibb időkre nyulik vissza. Országunk soha sem volt gazdag. Gondoskodtak arról, hogy Magyarország erőhöz ne jusson. A gyakori háboruk még nyomorultabb közállapotokat teremtettek. Már a Napoleon elleni hosszu háboruknak egyik következménye volt a birodalom pénzügyi egyensulyának teljes megingatása. Ugy segitettek a kalamitáson, mint előzőleg nyugaton Lan kivánt: bankjegyeket bocsátottak ki. Utóbb már annyi bankjegyet bocsátottak ki és adtak át a közforgalomnak, hogy azokat érték gyanánt elfogadni nem akarták.

1811 év elején bocsátotta ki a hatalom azon hirhedt finanepatensét, melyel a forgalomban levő bankjegyeknek értekét egy ötödére szállitotta le és elrendelte a forgalomban levő bankjegyeknek egy más de nem váltható és kényszer árfolyammal ellátott papirpénzre való ateserélését. Ezek az uj jegyek képezték azután a „Wiener Wahrung“ nev alatt a birodalomnak egyedüli valutáját.

E pénzügyi müveletet azonban az utókor ugy ismeri, mint a nagy devalvatiót, miről gyermekéveimben meg sokat beszéltek.

A „Wiener Wahrung“ raut — Wiener Wahrung azért, mivel az uj bankjegyeket Bécs főváros garantálta, — a bizalom már néhány év multán teljesen megrendült, melynek ellensulyozására 1816. évben megalakult a Nationalbank. Ennek egyik főfeladatát képezte a „Wiener Wahrung“ alatt kibocsátott papirpénzeket beváltani. Bankjegyei forintra szóltak conventions münczere és kivánatra ezüstpénzre voltak beváltandók, de kényszer árfolyamuk a magán forgalomban nem volt. Hogy a két valuta közt fix arany létesittessék, a kormány a Wiener Wahrung pénz kurzusát 250-nel állapitotta meg, vagyis 100 forint conventionsmünczre ezüstben vagy bankjegyekben egyenlő volt 250 forint Wiener Wahrunggal. A nép szájában a két valuta röviden „Gulden-Münz“ és „Gulden-Schein“-nal jeleztetett. A Gulden-Münz egyenlő volt 3 ezüst huszassal vagyis 60 krajcárral, amig a Guldenschein csak 24 krajcárral. Még történt valami finánemüvelet 1858-ban, midőn a kormány kimondotta, hogy mig a bankjegyek forgalmon kivül helyeztetnek, azok osztrák értékben elfogadandók. 1000 forintos bankjegy elfogadandó volt 1050 forintért, 100 forintos bankjegy 105 forintért, 50 forintos 52 forint 50 krajcárért, egy ezüstforint 1 forint 05 krajcárért, ezüst huszas 34 krajcárért, 2 krajcár 3 krajcárért osztrák értekben. (A Nationalbankból fejlodott a mostani osztrák-magyar bank.)

Amint látjuk, a régi jó időknek finánciái meglehetősen zilálták voltak és a többféle értékben való számitás alkalmas volt arra, hogy az egyszerü embernek feje belebódüljon. Azért beszéltek kis gyermekkoromban a Gulden- Münz-, Scheinpénz- és az osztrák értekről annyit; azért elégedetlenkedtek elődeink a sinlay bankjegyek és kényszer árfolyam, valamint az érepénznek hiánya miatt annyit és áhitoztak egységes pénzérték, jobb valuta után. Még az aprópénz is papirosból készült. Élénken emlékezem vissza a kis alaku, csuf papir hatosokra. Érepénz csak 1, 2, 4 krajcár értekben volt forgalomban.

E nyomoruságos pénzügyi helyzetnek következménye volt azután, hogy a pénz mint áru nagy keresletnek örvendett. Kinek 5000—10.000 forintnyi vagyona volt, az mint magánzó szépen megélhetett. Tőkeje annyit jövedelmezett, hogy nem volt szüksége tovább dolgozni. Akkor a tőkére szorult emberek szivesen fizettek a mostani fogalmak szerint magas 12—15% kamatot. Még azon sem ütköztek igen meg, ha 15% nál magasabb kamatot számitottak fel. Ezen időszak volt a tőkepénzeseknek aranykora.

Végre valahára e nyomoruságos pénzügyi helyzeten is javitottak. A magyar alkotmánynak visszaállitása után az akkori kormánynak egyik feladatát képezte a javitás. Eszerint legalább a papirhatosokat

Sokat tanulhatnánk e tekintetben Németországtól. Ott nemhogy a papirpénzt nem rejtették el, hanem ki-ki felajánlotta aranyát, ezüstjét. Letette a haza oltarára, segitette erejéhez mérten. Hiszen azt a támogatást, amit a haza ilyenkor tőlünk megkiván, nemis ingyen kivánja, hanem mindent jobban megfizet, amint bármikor ezelőtt. Pesszimistának, bizalmatlannak nem szabad lennünk, mert akkor önerönkben való hitünket tagadjuk meg.

Ha például devalvació, pénzelértéktelenedés következnék be, ép ugy éri ez a ládafiában elrejtett, vagy akár a kertben elásott bankót, mint amelyet például valamelyik pénzintézetnél helyeztünk el gyümölcsözőleg. Sőt a pénznek a forgalomból való kivonása folytán, termékenyitő ereje nem érvényesülhet éppen ott, ahol arra szükség volna, hanem holttőkeként parlagon hever. S azáltal, hogy igy — milliók és milliók vonatnak el a forgalomból, kényszerül a jegybank, az állam más fizetési eszközökről gondoskodni. Minthogy ezzel a kibocsátással az ércalap arányosan nem emelkedik, hanem csak a közteher nő, a pénz elrejtésével csak annak értéktelenebbé tételéhez járulhatunk, vagyis a ládafiában fekvő szazas tobb semmi esetre sem, kisebb értékü azonban esetleg lehet.

Hogy jegybankunkban s pénzünk belértékében feltétlenül bizhatunk, csak arra a körülményre mutatok rá, hogy legközelebb a kétkoronás papirbankjegyek egészen bevonatnak s helyettük ezüst 2 koronások kerülnek forgalomba. Értsük meg ezt. Nincs semmi szükség az ezüstnek elrejtésére, had kerüljön tehat vissza rendeltetési helyére.

Minél több pénzt adunk forgalomba, annál kevesebb uj kölcsönre van szüksége államunknak s a legközelebb kibocsátandó uj hadikölcsönjegyzés eredménye annál fényesebb lesz. S adjuk ezt bizalommal. Jobb befektetést még nem eszközölhettünk, azért ne krajcároskodjunk, hanem jegyezzen mindenki legjobb tehetsege szerint. Ha elleneink látni fogjak, hogy nemcsak hadászatilag, de pénzügyileg is egyformán erősek vagyunk s a hadsereg szükségleteihez a fedözetet bőségesen adjuk, még inkább befogják látni küzdelmük meddőségét. Igy tehát pénzbeli segitségünkkel a békét hozzuk közelebb.

S ezáltal helyzetünk minden tekintetben csak szilárdul. Jól mondta azt a német birodalmi pénzügyi államtitkár, hogy jó valutája a haboru után a győztes felnek lesz. S hogy nem elleneink lesznek a győzők, azt a legjobban ők látják. Innét van óriási erőfeszitésük, hogy valami kis eredményt kicsikarhassanak s hogy ezáltal a békefeltételek rájuk nézve kedvezőbben alakuljanak.

Bizzunk tehát ügyünk jó kimenetelében s ha ezt tesszük, észszerüen nem lehetünk valutánk, pénzünk belértéke iránt bizalmatlanok. Ezért meg kell szünni mindenfele pesszimizmusnak s a még jobb siker reményében segitenünk kell az államot, segitenünk kell hazánkat, mert igy segitünk önmagunkon is.

Hirek a háboruról.

Nagy német sikerek. A Maison de Champagne majortól keletre az ellenségtől visszafoglalt állásunk ellen a franciák késő este ellentámadásba fogtak. A nyugati szárnyon még kezigránát harc folyik, egyébként a támadást simán visszavertük. Hogy a Maastól jobbra, Acote de Toutous, a Pfeffer hegyhát és a Douaumot lejtőjére előretolt uj állásunkhoz a csatlakozást megjavitsuk, a folyó balpartján hat kilométer szélességben és több mint három kilométer mélységben rohammal elfoglaltak az ellenség állásait. Bethincourtól lefelé, a Forges patak mindkét oldalán, Forges és Regneville falvak, valamint a kis Buniers erdő magaslatai birtokunkban vannak. A franciaknak az emlitet erdő déli széle ellen intézett ellentámadást véresen visszavertük. Az elfoglalt állások védőseregének nagy része elpusztult, a sebesületlen maradványát: 58 tisztet és 3277 fönyi legénységet elfogtuk, ezenkivül 10 ágyut és sok egyéb hadiszert zsákmányoltunk. A Woevreben az ellenséget Fresnes utolsó házaiból is kivertük. Az ott elfogott franciák száma 14 tisztre és több mint 700 főnyi legénységre emelkedett s néhány géppuskat zsákmányoltunk.

Verdun körül szorul a német tüzgyürü. Verdun körül a német tüzgyürü szorul és a német tüzérség előrenyomulását előbbrevitte háromnegyed körré. A verduni helyőrséget az a veszedelem fenyegeti, hogy délnyugat felől a vasutvonalat elvágják a németek és bekeritik a védőseregot. Ez magyarázza meg a franciák élet-halál küzdelmet Verdun védelmében.

Az orosz frontról. Karpilewkánál József Ferdinánd főherceg, vezérezredes hadseregének osztagai az ellenséget egy elsáncolt állásból üzték ki és ott megvetették lábukat. Tarnopoltól északnyugatra egy osztrák-magzar portyázó kulonitmény az oroszokat egyszáz méter hosszusagu lövészárokból üzte el és betemette az orosz állást. Ugyan ezen a vidéken, mint a Dnyeszter mellett és a besszarábiai határon is tegnap m ndkét részről élénkeéb volt a tüsérség tevékenysége.

Portugaliának hadat üzent Németország, mert partjain horgonyzó német hajokat lefoglalt.

A franciak óriási veszteseget szenvedtek a németeknek Verdun várose ellen a világtörténelemben példátlanul álló heves támadásai következtében, melyet a franciák hősi elszántsággal viszonoztak, de a németek halálmegvető erejének ellentállani nem képesek, kik lépésről lépésre előbbre haladnak és Verdun előtt már ket páncélos várerődot és több fontos magaslatot elfoglaltak és Verdun várának bekeritésére irányuló offenzivajukat rettenthetetlenul folytatják.

Városi ügyek.

1123 916 **Pályázati hirdetmény.**

Néhai Fertsák Mózesnek Kőszeg város kezelése alatt levő tömegéből az 1915/16 iskolai tanévtől kezdve egy alapitványi ösztöndij évi 200 korona megüresedett, erre pályázatot hirdetek.

Ezen ösztöndij elnyerésére jogositottak:

1. Adományozó Fertsák Mózesnek rokonai
2. Ilyenek nem létében egyéb Kőszegen tartózkodó nemes, vagy polgári szülők gyermekei, ha katholikusok és az ittemi kath. főgimnáziumba járnak.
3. Az ösztöndij elnyerése végett megkivántatik, hogy a pályázó a tanulásban legalább jó osztályzatot nyerjen és fedhetlen magaviseletü legyen.
4. Az elnyert ösztöndij élvezete a tanuló részére fennmarad mindaddig, mig a gimnáziális tanpályát be nem fejezi.
5. Az ösztöndij kiosztás utólag és pedig félévi részletekben történik minden iskolai évre.
6. A már elnyert ösztöndijat a gimnáziumi tanpálya befejezte előtt csak ugy veszti el, az adományozott, ha hanyag tanulás, vagy rossz magaviselet folytán annak élvezetére érdemetlenné válik, minek ellenőrzése végett az ösztöndij felvételére vonatkozó nyugta a főgimnázium igazgatósága által láttamozandó.

Pályázni kivánók tartoznak iskolai bizonyitványnyal felszerelt kérvényüket 1916 évi március hó 25.-ig Kőszeg szab. kir. város tanácsához benyujtani.

Kőszeg, 1916 március hó 8-án.

Lambrits Lajos s. k. polgármester.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré teszem, hogy a képviselőválasztásra jogosultak névjegyzékének kiigazitását Kőszeg szab. kir. városban 1916 évi március hó 18.-ik napján d.u. 2. órakor a városházán, a polgármesteri szobában fogom megkezdeni, és szükség esetén következő napon ugyanezen időben folytatni.—

Miről Kőszeg város közönségét értesitem, a város előljárósága pedig felhivatik, hogy az 1913: XIV. t. c. 55. §. a alapján:

1. az adófőkönyveket.
2. az adókivetési lajstromokat.
3. az adófőkönybe foglalt adóelőirások helyesbitésére vonatkozó jegyzéket az idézett törvény szerint a kiigazitó küldöttségnek kiszolgaltassa.

Az érdekeltek választói joguknak igazolása végett okirataiknak bemutatása mellett az összeiró küldöttség előtt jelentkezzenek: a munkaadók pedig az 55 § ban emlitett adatokat bocsássák a küldöttség rendelkezésére.—

Kőszeg, 1916 március hó 10. én

Dr. Stár Lajos, elnök.

690 916 **Hirdetmény.**

Március hó 17.-én az itteni 12 vadászszászlóalj menetszázada a czáki kőfejtő végétől a czáki erdő felé reggeli 6 órától délután 1 óráig harczászati lövészetet fog éles tölténnyel tartani.

Figyelmeztetem a város lakosságát, hogy a fent emlitett helytől és annak környékétől magát tavol tartsa és a czáki erdőbe senki be ne lépjen.

A veszélyeztetett terület Czák Kendig, Zeigerberg, O-ház és Pogány vonalán belül van.

A kőfejtői szellőkben és a kőfejtőben dolgozni lehet. Bozsok-Szerdahely kőszegi országuton akadály nélkül lehet közlekedni.

Kőszeg, 1916 március 9.

Kőszegi József rendőrkapitány.

487 916 **Hirdetmény**

a vasárnapi munkaszünet tárgyában

A kereskedelmi m. kir. miniszter 7134/916 számu rendelete alapján közhirré teszem, hogy a vasárnapi munkaszünetnek 1914 évi augusztusban elrendelt, korlátozása felfüggesztetett és ezentul az ipari és kereskedelmi árusitással foglalkozók az üzemet és házhoz szállitást csak déli 12 óráig gyakorolhatják, a tulnyomólag élelmi cikkeket elárusitók pedig ezenfelul meg 1916 junius 1-től szeptember 15-ig délután 6 órától legkésőbb este 9 óráig végezhetik az elárusitást.

Kőszeg, 1916 március 8-án

Kőszegi József rendőrkapitány.

506 916. **Hirdetmény.**

Visszaélések elkerülése végett közhirré teszem, hogy a cs. és kir. osztrák földmivelési miniszteriumnak a m. kir. földmivelési miniszter által Magyarország területére kiadott lóbevásárlási engedély már érvényét vesztette.

Kőszeg 1916. márczius 8.-án.

Kőszegi József rendőrkapitány.

---

vonta be és bocsátotta ki 1870 évben a bevont papircéduláik helyett ezüstből vert 10 krajcár értéku hatosokat. Mindenki kivánesi volt az első apró ezüst pénzre, melynek kibocsátását előre jelezték. Nem lesz már papirpénz, hanem ezüst, mondották. Hát ezen feltevésükben az emberek kissé tévedtek, mert még soka forgalomban maradt a papir forint, meg az ezüstpénznek oly kevés ezüsttartalma volt, hogy az ezüstnek lekopása után sárgarézpénznek inkább bevált volna az ezüsthatos.

Azonban az első ezüsthatos, — hozzánk a Herr Draskovits hozta — oly nagy hatást és csodálatot keltett, hogy hirére és láttára nemcsak a házbeliek, hanem még a szomszédok is összefutottak. Kéjelegve tapogatták az első ezüsthatost, mely kézről-kézre járt és örültek, hogy majd ezentul a szegény emberek is ezüstpénzhez jutnak.

A közönség a politikai közszabadságon és politikai jogain felül főleg a gazdasági viszonyainknak fellendülését várta. Teljes joggal, mert a consolidált állapotok mindig alkalmasabbak alkotásokra, mint a bizonytalan helyzet. A bizonytalanságtól idegenkedik a tőke. Helyre állván a belső béke s nyugalom, alapitottak bankokat, gyárakat, egyéb vállalatokat, feltártak bányákat. Az alapitások annál könnyebben sikerultek, mert ily alapitásokat nem a törvény szabályozta, hanem elégséges volt az alapitónak miniszteri jóváhagyása. Ily miniszteri jóváhagyás — ugy látszik — nem ütközött nagy nehézségekbe, mert különben nem hagyták volna jóvá annyi vállalatot, melynek alapitása homályos volt. Az alapitásoknak lázas állapotában e vállalatokban és e vállalatok nagyhangu igéreteiben látták a jobb jövendőnek elérkeztét, melynek bekövetkezésére valutánknak kétes értéke — és a pénzszükségünk után oly türelmetlen vártak. Az időszak mindenféle alapitásokra nagyon kedvező volt. Igen hiszékenyekké váltak az emberek ez időben, midőn nem is ezüstöt, hanem aranyat igértek. Megismétlődött az arany borju koruh tánc.

Ily vállalat, mely a hiszékeny embernek fejét elcsavarta, megalakult Sopronban 1872-ben „Nyugatmagyarországi Jelzálogbitelbank" név alatt, mely a vidékre is kiterjesztette hálóját.

E banknak alaptőkéjét kerek egy millió forintban állapitották meg, melynek megszerzésére kibocsátottak 5000 darab 200 forintos részvényt. Miután a földmivelési, ipar- s kereskedelemügyi miniszterium az alapitási engedélyt megadta és a részvényesek a részvényekre 40%, vagyis 80 forintot befizettet, a bank városunkban is fiókintézetet alapitott. E fiókintézetnek alapitása annál könnyebben sikerült, mivel megtudták nyerni az ittemi Schey családot, mely akkor városunknak egyik igen tekintélyes és népszerü családja volt. Egyik legnépszerübb tagja: Schey Sándor, zsidó letére városunknak belső tanácstagja volt. A fiókintézetnek vezetésére Szaivert József vagyonos kőszegi polgárunk vállalkozott, ki fiatal éveiben a Zinner'féle hires bécsi bankházban tett szert bankismeretekre; pénztárnokká kinevezték Hettlinger János postamestert, ki mint volt 48-as honvéd városunknak egyik népszerü alakja volt.

A fiókbank 1873. évi január hó 1 én a Strucszálló alatti mostani Munár-féle borbélyüzlet helyiségben nyilt meg. Az emberek nagy érdeklődéssel néztek megnyilta elé, mert nagy plakátokon, akkor még szokatlan reklám eszközeinek felhasználásával mindent igért, ami után az emberek oly mohón epedtek. Igért 7% kamatot, ezüstöt s aranyat, büsás jovedelmet a jegyzendő részvényekre. S hogy igéreteinek nagyobb nyomatékot adjon és nagyobb bizalmat keltsen, kirakatában elhelyezte a sok ezüst- s aranypénzt, melyhez azok jutnak majd, kik e bankkal közelebbi összekottetésbe lépnek. Nagy feltünést keltett e kirakat. Kidullesztett szemekkel néztük a sok aranypénzt, melynek eddig csak a hirét hallottuk. Hát csakugyan van aranypénz? mondották. Sokan kételkedtek, hogy egyáltalán van aranypénz, mivel soha nem láttak. Tudták, hogy ez az igazi pénz, nem a forgalomban levő vörösszinü banko. Igen sokat beszéltek akkor az uj bankról, különösen midőn a bank az ideiglen elismervényeknek első szelvénye ellenében 1873. évi osztalékra részfizetést teljesitett. A boldog részvénytulajdonosok ekkor azt mondották: a pénz az utcán hever, csak ki kell menni érte. Tobben kivették betétjüket a kőszegi takarékpénztártól, mely nem igért arany hegyeket és vitte az uj bankba, a „Mandl bankba".

A közönség egészséges humora, ugy látszik egyik ismert alapitója után csakhamar vulgo „Mandl banknak" keresztelte el.

Nem is tartott soká a boldog állapot. Már 1873. évi május hó 9.-én bezárult az oly nagy garral életbelepett fiókintézetnek, a „Mandl banknak" ajtaja.

607/916

Hirdetmény

a zárórák tárgyában.

Belügyminiszteri rendelet alapján közhirré teszem, hogy 1916 március 16-tól kezdve a vendéglők, korcsmák éjjel pont 12 órakor, a kávéházak éjjel pont 1 órakor bezárandók és hajnali legalább 5 óráig zárva tartandók, a bortermelők kimérése pedig este pont 9 órakor megszüntetendő.

Az ezen miniszteri rendelet ellen vétők két hónapig terjedő elzárással ás 600 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők.

Figyelmeztetem az összes vendéglő, korcsma és kávéház tulajdonosokat és borkimérőket, hogy fenti rendelkezést percre szoló pontossággal tartsák be, mert a hatóság közegei arra kaptak utasitást, hogy azt az uzlettulajdonost, akinek a helyiséget házat jelzett időben zárva nem találják feltétlenül feljelentsék.

Kőszeg, 1916 március 10.

Kőszegi József rendőrkapitány.

Helyi hirek.

„A kőszegi régi jó időkből" cimen lapunkban megjelenő cikksorozatra vonatkozólag, egy a távolban igen előkelő poziciót elfoglaló régi előfizetőnk azt irja, hogy „nagy örömmel és fokozódó érdeklődéssel olvasom a szép és nevezetes multnak diszkréten tárgyaló emlékeit, melyek egybegyüjtve a szeretett szülőváros sok oly mozzanatát eleveniti fel, melyek megérdemlik, hogy feledésbe ne menjenek és ezen kor történetirójának is forrásul szolgáljon". Örömmel fogadtuk e sorokat, mert mi is igy értékeljük e cikksorozatot, melyről bizonyára ép igy gondolkodnak olvasóink közül mindazok, akiket e városhoz, e város dicső multjához benső érzelmi kapcsok fűznek. A jövő héten megjelenő XVI. cikk az alkotmány helyreállitása után volt és országosan nevezetessé lett „Babarczy-választást" tárgyalja.

Vaskeresztet kitüntetett 18 as honvédtisztek. A király megengedte, hogy telsőszopori Tóth Sándor alezredes, egy honvédgyalogezred parancsnoka, Schön Ernő 18. honvédgyalogezredbeli őrnagy és szombatfalvi Liszkay Győző 18 honvédgyalegezredbeli százados a német császár által adományozott 2. osztályu vaskeresztet elfogadják és viseljék.

Kitüntetés. Ferenc Szalvátor főherceg, az osztrák-magyar Vörös Kereszt egyleteinek főmegbizotja, a katonai egészségügy körül szerzet érdemei elismeréséül dr. Lauringer János kőszegi járásorvosnak a Vörös Kereszt hadiékitményes másodosztályu diszjelvényét adományozta.

Kitüntető előléptetés. Dr. Hennel László tart. hadnagy, Szomor Lajos tanitó veje, aki kitünő szolgálatai elismerésül legfelsőbb kitüntetésben részesült, most főhadnaggyá léptetetett elo.

A valasztokat összeiró küldöttség kőszegi körének tagjai pénteken tették le az esküt a polgármester előtt. Tagjai: dr. Stúr Lajos elnök, Freyler Lajos h. elnök, póttag Freyberger Sándor, hivatalból tagja Gombos Ernő főjegyző.

Halalozas. Stettner Ottó volt nagybérlő, aki kitünő gazdálkodásával eredményes munkásságot fejtett ki s vagy 10 évvel ezelőtt mint magánzó városunkban telepedett le, hova a Beyer-Stettner-Schneller családokkal való rokoni kötelék füzi, itt pedig testületekben és intézeteknél való közremüködéssel teljesitett polgári és társadalmi kötelességeket, tegnap hajnalban váratlanul elhunyt. Agyszélhudés okozta a 71 éves közszeretetben álló igen rokonszenves öreg urnak elhunytát. Hamar követte Stettner Gyula néhány héttel ezelőtt elhunyt fővői főesperes bátyját a sirba. Temetése holnap délután lesz. —

Hősi halált halt egy polgártársunk. Tompeck Károly cserepes már közel egy esztendeje nem hallatott magáról. Családja azt hitte, hogy orosz fogságba esett, de jöttek bajtársak, akik arról hoztak hirt, hogy korházba került s azután megint nem hallottak felőle, mert a 83 asoktól áthelyeztetvén az 59-esekhez, háziezredünk kebelében szolgáló katonáink nem tudtak felőle hirt adni. — Most azután hivatalosan a rendőrhatósághoz jutott a szomoru hir szegény Tompeckről. Az 59-es ezred értesitette ennek utján itteni családját, hogy „a becsulet mezején" esett el és elküldték a feleségétől nála talált leveleket és egy üres levelet, melyre talán utolsó bucsuzóját akarta megirni és 16 korona készpénzét, mint hagyatékát. Szomoru hivatalos kötelesség a reménykedő családot ily gyászos hirről értesiteni, különösen mikor nyomoruság és árvaság jár nyomában és segiteni és vigasztalni oly nehéz! Szegény Tompeck Károlyt is beiktatjuk a kőszegi hősök sorába és árváiról is gondoskodunk kötelességből és szeretettel mindanyian, akiknek helyén a szive. A város által gyüjtött saját külön alapnak ez okból is legyen sok jóakaró támogatója, bőkezü adakozója.

A szt. Domés-rendnek gyásza lett hétfőn. Dittrich Anna billini illetőségü segédnővér hunyt el agyhártyagyuladás következtében 56 éves korában. Temetése nagy részvét mellett volt szerdán, a rendnek közös sirkertjében.

A vadászok vonos-zenekara farsanghétfőn ujból nagy közönség előtt játszott és lelkes ünneplésére ragadtatta el a hálás közönséget. A gazdag müsor minden számát vagy ismételni, vagy ráadással megtoldani volt kénytelen, hogy a közönség részéről meg megnyilvánuló kivánságnak eleget tehessen és a derék vadászzenészek fáradhatatlanul és nagy buzgósággal feleltek meg ennek, élükön az ünnepelt érdemdus karmesterrel, Kovacs Ferenccel. A közönség ez estélyen kedélyes és kellemes összetartozandósággal forrott össze, ami a jó hangulatot csak fokozta. Hozzájárult ehhez a pontos kiszolgálás és a felszolgált husfélék és a kőszegi sör jó minősége. Ezt azonban oly mennyiségben adták az amugy is olcsó árak és csekély belépti dij mellett, hogy a vadászok rokkant-alapja javára nem sok tiszta jövedelem maradt. Alig 100 korona. Az estélyen közkivánatra többször is eljátszotta a zenekar Kovács karmesternek már népszerüvé lett „Bohm-induló"ját, (Bő m százados, pótkeretparancsnoknak ajánlotta) mely egyben kedves alkalmul szolgált a parancsnok lelkes ünneplésére, kinek érdeme, hogy a zenekar létrejött és fentartható.

Városi rendkivüli közgyülés lesz csütörtökön. Egyetlen tárgya lesz az idei fatermelés eredményének bejelentése, a fatárak megállapitása és a faeladásra vonatkozó határozathozatal.

A szikvizgyar r. t. közgyülése Kovács Károly elnöklete alatt mult vasárnap tartatott meg. A bemutatott mérleg ellen Kőszegi József részvényes szólalt fel, mert a társaságot balesetből kifolyólag ért veszteség világosan kitüntetve nincsen, sem az elmult év nyereségének valóságos összege és mert a veszteségek fedezése, bár igen helyesen saját tartalékjából és pénzkészletéből fedezte, de közgyülési határozat nélkül és helytelen elkönyveléssel. Azt inditványozta, hogy a mérleg átdolgozás végett visszaadassék és uj közgyülés elé terjesztessék. — Gratzl Kálmán részvényes szintén a közölt mérleg helytelenségét bizonyitotta. — Freyler Lajos részvényes elismeri, hogy a bemutatott mérleg alakilag meg nem felel, de mert ez csupán helytelen könyvelésen alapuló, ellenben a felszólalók maguk is egyébként teljes bizalommal vannak a vállalat vezetősége iránt, azt javasolja, hogy az elfogadtassék azon határozat mellett, hogy a vállalat helyes könyvelési rendszernek a bevezetésére utasittassék, amivel elejét veszik a már ismételten előforduló hiányos számadásnak. A közgyülés ily értelemben adta meg a felmentvényt s elhatározta, hogy 300 korona jutalmat szavaz a kezelőknek, 580 koronát a jövő évi számla javára ir ki, 1915. évre pedig osztalékot nem fizet. Uj igazgatósági tagok lettek: Dorner Ferenc és Horváth Mátyás, uj felügyelőbizottsági tag Lauringer Elek. A társaság veszteségét tudvalevőleg azon vasuti baleset okozta, mely fogatját és felszerelési tárgyait majdnem 6000 koronáig megkárositotta. A kártéritési per még folyamatban van és az elnök nyilatkozata szerint, a vasut kártéritési kötelezettsége várható.

A katonai realiskolaban farsangkedden a vadászok vonós zenekara hangversenyt adott a növendékeknek, akik élvezettel hallgatták a jó zenekar előadásait.

A hadsegelyezés reviziója hétfőn fejezte be a polgármester elnöklete alatti bizottság. Minden egyes igénylő segélyügye gondos puhatolás tárgyává tétetett és számos esetben leszállittatott, de a tulnyomó része változatlanul meghagyatott az eddigi segélyben, indokolt esetekben pedig felemelték. Nehéz feladatot teljesitett a bizottság, mert mindenki igényét teljesen kielégiteni lehetetlen, — nagyjában véve azonban, ugy tapasztaltuk, hogy a megállapitások megelégedést keltettek és viszont a pénzügyigazgatóság kiküldötte arról győződött meg, hogy a városi kezelés a rendeletnek megfelelő és ennek keretében a lehetőségig humánus.

Meghivó. A kőszegi Kisdedovó Egyesület f. hó 19.-én (vasárnap) d. e. 11 órakor tartja közgyülését az ovodahelyiségben, melyre a választmány az egyesület tagjait ezen uton hivja meg.

A vasutas árvaház kibovitese ügyében ma a vasutas szövetség központi vezetőségének és más vasuti vállalatok kiküldöttei helyszini tanulmányozásra és értekezésre jelennek meg, mely bizottsági eljárás a kibővités ügyében előterjesztendő végleges véleményében fog megállapodni. Ezen értekezleten a vasutas árvaház helyi bizottságának és a városi tanács tagjai is résztzesznek.

Hirdetmény. A kath. népszövetség helyi csoportjának elnöksége ezuton is tudatja tagjaival, hogy a szétosztásában kimérésre kerülő örlemények árát tekintettel az idei szivós gabona nem várt nagymérvü beszáradására és a z időközben felmerült költségekre, holnap azaz f.hó 13.-tól kezdődőleg hatósági engedellyel a következőképen állapitja meg: Kg.-ként nullásliszt 90 fill., fozőliszt 70 fill., buzakenyérliszt 48 fill., korpa 24 fill. Tekintettel arra, hogy ugyanezen körülmények egyebütt nagyobbmérvü áremelésre kényszeritette az illetékes tényezőket, áraink a máshol megállapitott áraknál kedvezőbbek.

A rotfalvi erdei ut menten tervezett vendéglői üzemmel egybekötött üdülő- és játékhely létrejöttének fáradozása, a város közönségében kellő támogatásra talál. Egyesek és intézetek Kincs István alapitó ivén már 76 részjegyet jegyeztek az annak idején kibocsátandó 200 koronás részvényekre.

Templomi perselyfosztogatokat nyomozott ki a rendőrhatóság. Apró gyermekekből — még öt éves is volt köztük — áll ez a kis banda, melynek apró kezecskéi beilletek a perselynyilásba. Ugy kerültek kézre, hogy feltünt pazar cukorka- és csokoládévásárlásuk. Szomoru dolog, hogy szülőkkel biró gyermekek felügyelet hiján ilyenre vetemednek. Talán segit rajtuk az ezután gyakorlandó házi- és iskolai fegyelem.

Köszonet. A Kőszegi Takarékpénztár R. T. a helybeli iparostanonciskola tanulóinak megjutalmazására 60 koronát volt szives adományozni, melyért hálas köszonetet mond az iskolai igazgatóság.

Az Országos hadi árvak számára Roth Jenő könyvkereskedésében következő adományok folytak be: Kőszegi főgimnázium IV. osztálya K. 20.—, Polgári fiuiskola IV. osztálya 20 fillér. — Meleg ruhát és tépést ugyancsak fenti könyvkereskedésbe adtak le: Végh Gyuláné, Evang népisk. IV-VI oszt.

Bekövetkezett országszerte a nagy pénzügyi összeomlás, melyet az utókor „Krach" név alatt ismer és mely annyi áldozatot követelt és melyről annyi sokat szólt a nóta: „Der grosse, grosse Krach". Földrengés sem pusztithat el annyi vagyont és életet, mint amennyit akkor megsemmisitett: der grosse Krach. A mi polgáraink a „prefaranszparti"ntán el nem mulasztották volna a Ramershofer Mátyásnak, ennek elhalta után a „Steffel-Wirth"-nek hiressé vált koresmáját meglátogatni. Boldogtalan volt az, ki ily polgári összejovetelektől távol maradt volna. Ilyenkor polgáraink nemcsak politizáltak, ipari s gazdasági kérdéseket beszéltek meg, hanem mindenféle tréfákkal incselkodtek.

Ez időben Minichreiter Antal szabómester és Frankenberger János német varga voltak a legnagyobb „Faxenmacherek". Hát egyik ilyen vasárnapi polgári kimenő alkalmával, midőn a tisztelt társaság a „Krachnak" minden káros gazdasági következményeit megvitatta volt és a téma már már kifogyni látszott, Frankenberger János azon kérdéssel lepte meg az estére különösen nagyszámban összegyülemlett polgártársait: tudják-e ki idézte elő a nagy Krachot? Ezen fogós kérdésre persze senki sem felelhetett. Hát mondja Frankenberger János: senki más, mint Krach János. (Ilyen nevü csizmadiamester volt akkoriban a céhnek legszerényebb és legigénytelenebb tagja.) Nagy tetszést ért el Frankenberger János e szójátékos ötletével, melynek hatása alatt a csizmadiamestert mindjárt elnevezték „Krach a mol Jánosnak". Krach János különben igen csendes, jámbor, szorgalmatos ember, édesatyámnak egyik intimusa volt. A Fauder-utcában lakott, melynek mostani neve Intézet utca. Nem tudom, mikor történt ez utcának elkeresztelése, gyermekéveimben csak „Faudergaszl"-nak hivták. Igazi neve azonban „Fodor utca" volt. Kiváló polgárok lehettek akkori időben a molnárok, — még a posztósoknál is különbek. Mert a multban más mesterembernek emlékét nem örökitették meg, csak a molnárokét, nemis egy, hanem két esetben. A Pamer- és a volt Fodor utca hirdette a mi molnárainknak dicsőségét. A Pamer- s Fodor-család városunk multjában nagy szerepet töltöttek be. Azon buzogány, mellyel a polgármester megválasztása napján esküt tesz, a Fodor család egyik tagjától, Fodor Ignáctól származik. 1783-ból.

Eddig Krach Jánost csak kevesen ismerték. Hűen teljesitette mindazt, amit az Isten, állam, a város tőle megkivánt, egyébbel pedig nem foglalkozott, ami nevét ismertté tette volna. De Frankenberger Jánosnak sikerült tréfája után Krach Jánosnak neve s személye egyszerre csak a közérdeklődés központjába került, ami a jámbor és csendes embert annyira bántotta, hogy csak nagyritkán lépett ki az utcára. S ha ilyenkor végigjárt egyik-másik utcán, biztosan fülébe csengett: itt jön a „Krach a mol János", vagy Servus „Krach a mol János" és ugy meglapult, mintha igazán ő lett volna oka a nagy Krachnak.

Krach János, mint a többi csizmadiamester sokat dolgozott a vásárokra. Már egyszer megirtam, hogy a vásári munka a csizmadiáknak nem nagy hasznot hozott. Tulsokan voltak és ennek folytán túlnagy volt a konkurrencia. Bezzeg a posztósok, kik nem voltak annyian, maguk közt a vásárkérdést okosabban oldották meg. A vásárokat maguk közt felosztották. Például a sánta Schermannak kijelölték a kiscellit, Freyler Józsefnek a szentgotthardit és Nemetujvár vidéket. S igy tovább. Más posztós e helyekre el nem látogathatott. S miután a posztósok egy kis hordó jó kőszegi bort is vittek magukkal — azért vett mindegyik posztós egy-két szőllőt — és a vevőket hamisitatlan borral megkinálták, rendesen a vásárokról mint „ausverkauft" tértek vissza, eltekintve attól, hogy minden rőf posztót 10 vagy 20 krajcárral drágábban tudtak eladni. Hát a csizmadiák ilyen fogással nem élhettek.

De Krach Jánosnak egyebekben is pechje volt. Egyik vá ár alkalmával eladott „sapszlis" (hulladékbőrből készült) csizmát. Viszi a paraszt a csizmát a cigánypatkolóhoz, kik a csizmadiák közt helyezkedtek el patkoló padjukkal, hogy sarkára patkót verjen reá. A cigány veri a sarokra a patkót és oh jaj! a sarok már az ütések folytán elválik a csizmától. A paraszt nagy haraggal viszi vissza Krach Jánosnak a csizmát, ki, mit tehetett egyebet, kénytelen volt a vételárt visszafizetni, miután a paraszt más csizmát tőle el nem fogadott. No! ilyen pechje sem volt még egy csizmadiának! Ily szégyen nyilvánosan még egy csizmadiát sem ért. Még ha egy cynikus csizmadiával, vagy német vargával megesett volna, de nem, a legártatlanabb, a legjámborabb mesteremberrel! Nem is élt már soká ez események után. Ő volt a Krach-család utolsó sarja.

— aj. —

A tábori postai csomagokban nem szabad élelmiszereket küldeni. A kereskedelemügyi Minister ur a hadseregfőparancsnoksággal egyetértve már ismételten kimondotta, hogy a tábori postákhoz szóló csomagokban élelmiszereket küldeni nem szabad, mert a tábori postai csomagok a rendkivüli viszonyok miatt csak hosszabb idő mulva juthatnak a rendeltetési helyre s igy az élelmiszerek, mire azokat a cimzettek megkapják, már rendszerint élvezhetetlenek s ha mégis elfogyasztatnak, betegségeket okoznak. Ehhez képest a postahivatalok utasittatnak, hogy élelmiszert tartalmazó tábori postai csomagokat ne vegyenek fel s ha valamely csomagról a felvétel után állapitják meg, hogy élelmiszer van benne, azt a feladónak térti portóval terhelve küldjék vissza. A közönség nagy része mindent elkövet e tilalom kijátszására. Hamis tartalomnyilvánitással adják fel az ily csomagokat s ha a lakóhelyükön levő postahivatal felbontja a csomagot és élelmiszer tartalma miatt nem veszi fel, a szomszédos postahivatalokat sorra járják, mig olyanra akadnak, amelyik megbizik a feladóban és a csomagot a tartalom megnézése nélkül felveszi. A közönség ezzel az eljárásával, amellett hogy hozzátartozóján nem segit, mert az a hosszu szállitási idő alatt megromlott élelmiszert már ugy sem élvezheti, viszont saját magának és a közgazdaságnak jelentékeny kárt okoz, amennyiben az elküldött élelmiszereket otthon előnyösen értékesithetné. Annak ujból hangsulyozása mellett tehát, hogy a hadvezetőség katonáink kellő élelmezéséről gondoskodik s igy azok részére élelmiszereket küldeni felesleges, ismételve felkéri a postaigazgatóság a közönséget, hogy a tábori postákhoz szóló csomagokban élelmiszereket ne küldjön, hanem csak hadfelszerelési és ruházati cikkeket, szivart, cigarettát, dohányt, pipát, szivar- vagy cigarettaszipkát, benzinmentes kanócos öngyujtószert és esetleg mézet, ez utóbbi szilárd, ón- vagy bádogtartályban légmentesen elzárva küldjenek.

A második tavaszi háboru. Derék harcosaink, kik a telet a harctéren átélték, ujabbi kényelmetlenség és nélkülözéseknek lesznek kitéve. Módjában áll az otthonvalóknak, hogy hozzájáruljanak a harctéri élet enyhitéséhez. Vannak cikkek, melyek kellemesek és hasznosak. A Kaiser-féle mell-pasztillák katonáink előtt nem ismeretlenek, mert számtalan mennyiségben és levél alakban a harctér minden vonalára kerülnek. A Kaiser-féle mell karamellák nevezetesek s kitünő szer kohogés, rekedtség, és egyéb a légzőszervekre vonatkozó betegségek ellen. Dus tápanyaguk különösen a maláta-kivonat, mely kitünő erősitő- és frissitőszer és mindennemü megerőltetésnél használható.

Kimutatás azon adományokról, melyek január és február hónapokban a vasutas árvaház katonai kórházában ápolt sebesültek javára a jótékony női koszorucska pénztárába befolytak. Bevételek: Pénztári maradvány decemder hónapban 142·52 kor. Egyes adományok 22·—, Voros kereszttől táppénz egy árvának 20·—, 6 hónapos járulék á 5 K = 30·—, 120 hónapos járulék á 4 K = 480·—, 8 hónapos járulék á 3 K = 24·—, 67 hónapos járulék á 2 K = 134·—, 6 hónapos járulék á 1 K = 6·—. Összesen 858·52 — Kiadások: Nagybetegeknek és uzsonna 393·14, Kórházi kiadások 101·75, Táppénz két hadiárvának 40·—, Cipészszámla hadbavonultak gyermekeinek 59·—, Különféle beszerzések 119·52. Tej egy hadba vonult gyenge gyermekének 9·66 Összesen: 723·05. — Ezenkivül ajándékoztak: tejet: Czeke, Fuchs, Biritz, Schreiner L., Edler M., Gamauf K., Gamauf L., Schlogl, Csizmadia, Zwaller, Weoros. — Boltek ezredesné urnő 1—1 tucat inget, alsónadrágot, kapcát, zsebkendőt és 36 tojást ajándékozott. Freyler Emmi érmelegitőket; Freyler Kornélia és Laas bort; Kovats Karolyné cigarettát és dohányt; Roth Sarolta toportot; ozv. Kirnbauerné 2 K; Stettner Henrietta urhölgy, a felsőbb leany isk. I. oszt. növendékei és a diakonissza állomáson gyülekező leánykoszorucska tagjai kapcákat ér- és térdmelegitőket kötöttek. — Az összes adományokat szivből köszoni Freyler Kornélia, a jótékony női koszorucska elnöke.

A mozinak mai müsora: Háborus felvételek. „Bünökbe merulve". Erdekfeszitő dráma 3 felv. Tévedni emberi dolog! (Vigjáték)

Zola regénye a háboruról. Mintha a történelem megismétlődni készülne: a német ágyuk megint ott dörögnek és a német csapatok ott törnek diadalmasan előre a Maas-mentén, ahol a francia nemzet nagy tragédiája, az 1870-71-es háboruban lefolyt. A francia-német háborunak csodálatosan izgalmas és oly sokban napjainkra emlékeztető képét idézi fel Zolának, a legnagyobb francia regényirónak „Összeomlás" cimü regénye, amelynek első teljes forditás most jelent meg magyar nyelven a francia eredetinek 117-ik kiadása után. A hatalmas regény a nagy művész tökéletes fegyverzetével vezet végig bennünket a francia-német háboru izgalmas tragédiáján: a hadseregek felvonulásától egész a forradalom langjaiban elhamvadó Páris gigászi képéig. Ami a világtörténelem e kés pillére között van: a sedani csata, a francia hadsereg züllete, Metz, a forradalom Párisban, Napoleon bukása, Bismarck és Napoleon találkozása, a háboru vaslépteinek nyomában elpusztuló élet és világ: mindezt utolérhetetlen művészettel, megrázó erővel, mély erkölcsi érzéssel mutatja meg Zola. Akit a háboru érdekel és izgat: olvassa el az „Összeomlás"-t amely Kunfi Zsigmond művészi és magyaros forditásában a Népszava könyvkereskedés kiadásában jelent meg. A vaskos, izléses kiállitásu kötet ára 5 korona és minden könyvkereskedésben kapható.

Mágnás Miska. Február 12.-én ünnepi külsőségek között lezajlott az idei szezón első nagy operett-szenzátiója: a Király Szinház bemutatta Szirmai Albert uj operettjét, a Mágnás Miskát. Szirmai Albert uj bübájos zenéje, a „Mágnás Misa" egyszerre meglepte a nagyközönséget népiségével. Ez a muzsika az inventió és tudás szerencsés egymásratalálása. Szirmai Albert azokat is meglepte, akik már régen és nagyon sokat vártak tőle. Olcsó, triviális eszközök nélkül is megtalálta a zenei megszolalás módját, sőt az operettben nélkülözhetetlen utat a népszerüséghez. Muzsikája buja gazdagsággal virágzik és a melodiának végtelen folyondárát futtatja. Ritmusérzéke a fel szabadulás leleményességével tör utat magának és egy sereg bravuros ének- és tánlszámmal tüzdeli tele a zenekönyvet, mely finom izléssel és könnyed izmossággal megépitett finalékban kulminál. Nagy sikere, mellyel a közönséget is megnyerte, csak zajos és külsőségekben is megnyilvánuló igazolása annak az elismerésnek, mely Szirmai Albert tehetsége iránt eddig benső tisztelői körében megnyilvánult. „Hoppsza Sári!" és „Cinutányéros nóta" a cime a „Mágnás Miska" legzajosabb sikerü két számának. Az operett két gyönyörü keringője „A nő szivét ki ismeri"? és „Ugy szeretnék boldog lenni!" orok kedves nyomot hagy a hallgatónál. Nagy sikere van még az „Oh suhogó selyemszárnyak" cimü dalnak is. A végtelen bájos operett teljes zenéje két füzetben jelent meg. Egy-egy füzet ára 3 korona. Kapható a kiadónál: Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemü- és könykereskedőnél, Budapest IV., Szervita-tér 5.

Szerkesztőségi posta.

T. M. E. Borostyánkő. Köszönet a hangulatos szép versert. Tarcánk e hétre oly terjedelemben van elfoglalva, hogy csak jövő héten közölhetjük e helyen.

Legrégibb előfizető. Ugy van Lapunk fennállása óta hü előfizetőnk. Adja a Mindenható, hogy még soká az legyen. Elismerő szavait hálásan köszönjük.

Háboruban is gondoljunk szőleinkre!

Kifogástalan, gyönyörü szép, kétéves gyökeres szőlőoltványokat, hiányok pótlásához, vagy uj telepitéshez szállit kicsinyben és nagyban, postán vagy vasuton az országban elsőnek ismert **„Milltelep" Nagyősz.** Ugyanitt kapkatók: Portális, Arramonrupestris, Montizola, Murveder és Berlaudieri sima és gyökeres alanyok.

ORVOSOK

ajánlják mint kitünő háziszert a

Kaiser-féle Mell-karamellák

a „3 fenyővel".

Millió ember használja saját javára

KÖHÖGÉS,

rekedtség, elnyálkásodás, görcsös és szamárköhögés, hurut, légcsőhurut ellen, valamint hülések megakadályozására, enélfogva minden katona szivesen fogadja!

6100 közjegyz. h. bizonyitvány orvosoktól és magánosoktól a legjobban igazolják biztos hatásukat és közkedveltségüket.

Csomagja 20 fillérért, szelence 60 f.-ért kapható **SCHAAR JÓZSEF** fűszerkereskedésében, valamint **LENDVAY LAJOS** és **KÜTTEL DEZSŐ** gyógyszerészeknél **Kőszegen** és az összes gyógyszertárakban.

Nagyszerüen bevált a harctéren kisebbnél és általában mindenkinél most legjobb

fájdalomcsillapitó bedörzsölés

meghülés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és kotfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K —·80, 1.40, 2·—.

Kapható gyógyszertárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz" cimzett Dr. Richter-féle gyógyszertárban, Prága I, Elisabethstr. 5.

Használati szétküldés.

Meghivás.

A Rohonci Általános Takarékpénztár és Önsegélyzőegylet r.-t. 1916. március hó 26.-án délután 5 órakor az intézet helyiségében tartja

V. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT,

melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1915. évi zárszámadás előterjesztése, a nyeremény felosztása, az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak és tisztikarnak a felmentvény megadása.
3. Netáni inditványok.

Az üzleti kimutatás és a mérleg f. évi március 10-től kezdve az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényesek által bekinthetők.

Rohonc, 1916. március hó 1-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Kérjük a t. részvényeseket, hogy jogaiknak a közgyülésen való gyakorolhatása céljából részvényeiket az alapszabályok értelmében legkésőbb március 23-ig délelőtt az üzleti órák alatt letenni, ugyszintén netáni irásbeli inditványokat benyujtani sziveskedjenek.

A munkáltatási idényre ajánlunk **elsőrendü pestvárosi fehér tabla és kitünő vidéki perzselt**

munkás-szalonnát,

valamint pestvarosi

disznózsirt

a legmérsékeltebb árban. Felhivásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

Weisz Lipót és Társa

disznózsir- és szalonnanagykereskedők,

BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. szám.

Sürgönycim: **„Weiszefett, Budapest."**

Interurban távbeszélő: **„József" 14—50**

Fa-eladás.

Főméltóságu herceg Esterházy hitbizományának lékai erdőgondnokságához tartozó Dreieckstein-vágásban levő 1913. évből eredő mintegy

478 m³ fenyő, 4·43 m³ szil és 17·27 m³ kőrisfa eladó.

Gaissteigen vágásban levő 1913. évi vágásból eredő mintegy

209 m³ puha rönk és 75 m³ bükkrönk ajánlat alapján fog eladatni.

A faanyag megtekintése végett érdeklődők forduljanak **Szántó István** erdőmérnök-gyakornokhoz **Lékára** (Vasmegye).

Ajánlatok **1916. április hó 15-ig** a **lakompaki erdőfelügyelőséghez** adandók be, akinek revén az eladási szerződés is megköttetni fog. — Ajánlat vágásonkint adható be.

Szerződési feltételek: Átveendő faanyag átvétel után azonnal kifizetendő és legkésőbb **1917. március 1-ig** az erdőből, a kijelölendő utakon elszállitandó.

Lakompak, 1916. február 22.-én.

Herceg Esterházy Erdőfelügyelősége
Lakompak.

Nyomatott Rónai Frigyes könyvnyomdájában Kőszeg